

# Z zavarovanjem naših pridobitev bo gasilstvo prispevalo svoj delež k izgradnji socializma

## Stremimo za čim boljšo izvedbo „Tedna gasilstva“

Naše gasilstvo, ki je 21. maja 1948 z zakonom o prostovoljnih gasilskih društvih dobilo svojo zakonito podlago, se mora v svojem nadaljnjem delu organizacijsko utrditi in zajeti v svoja društva čim večje število novih članov iz vrst delavcev, kmetov in delovne inteligence.

Za čim boljšo izvedbo vseh nalog, ki so postavljene pred našimi novimi gasilskimi društvi, se bo vršil od 19. do 26. septembra v Sloveniji »Teden gasilstva«. Namen tedna je, prikazati pomen gasilstva v naši ljudski državi in važnost požarne službe za nemoten razvoj našega gospodarstva ter izvedbo našega petletnega plana, zainteresirati naše delovno ljudstvo za pristop v gasilska društva in storiti čim več za strokovno dvigovanje članstva.

V tesni sodelovanju z vsemi masovnimi organizacijami morajo biti iniciatorji celotnega organizacijskega dela tudi naša gasilska društva. V vsaki vasi, v vsakem delovnem področju, morajo člani gasilstva pravilno tolmačiti pomen gasilske organizacije v sedanji ljudski državi in izvesti masovno agitacijo za pristop novih članov, zlasti mladine, v gasilstvo. Na sestankih OF je treba izvesti dobro pripravljena predavanja o požarno-varnostni službi. Vsako društvo naj si sestavi plan za strokovno usposabljanje novih članov. V tem tednu naj ne bo čete, ki si ne bi uredila svojega doma in ga očistila vse navlake ter preizkusila in popravila svojega gasilskega orodja. Skupno z industrijsko-zavodskimi gasilskimi enotami naj se po vseh KLO izvedejo nočne in dnevne vaje, na katere je treba opozoriti ljudstvo, da jim bo prisostvovalo. Stenci in lokalni časopisi bodo objavili delo posameznih čet, katere so bile najboljše pri gašenju

požarov, se izkazale pri udarniškem delu, in člane gasilstva, ki so udarniki in predani delavci v našem gasilstvu. Poleg letakov, katere bodo prejele vse gasilske čete, naj čete uredijo svoje izložbe, kjer naj se prikaže pomen požarno-varnostne službe.

Te naloge zahtevajo od članov gasilstva mnogo organizacijskega dela in predprijav. V okviru naj se izvedejo tekmovanja med posameznimi KLO in med gasilskimi društvi. Naš okraj je napovedal tekmovanje vsem okrajem v Sloveniji v sledečih točkah:

1. Kateri okraj bo najbolje sestavil plan svojega dela za teden gasilstva in ga tudi najbolje izvedel.
2. Kateri okraj bo gasilsko organizacijo najbolj utrdil.
3. Kdo bo v tednu gasilstva pridobil največ novih članov, zlasti mladine obojega spola.
4. Kateri okraj ozir. društvo bo v teku tedna gasilstva najbolje uredil gasilno orodje, opremo in domove.
5. Kateri okraj bo po vseh KLO na sestankih OF najbolj zainteresiral prebivalstvo o gasilstvu in današnji ljudski državi, o preventivnih ukrepih in o vzrokih požarov, razen tega pa pritegnil največ ljudi k predavanjem, sestankom in vajam.
6. Kateri okraj bo najbolje izvedel v Tednu gasilstva propagando z izložbami, v tisku itd.
7. Kateri okraj bo dne 26. septembra najbolj izvedel gasilske vaje in pritegnil k istim največ ljudstva.

Teden gasilstva naj bo nov korak k utrditvi novih gasilskih društev in manifestacija našega gasilstva za interese skupnosti in čim boljšo izvedbo našega petletnega plana.

## Sodelovanje prostovoljnih gasilskih društev z industrijskimi gasilskimi četami

Temelj gospodarske moči posameznika kot celote sloni na bazi napredka industrije in njenih proizvodov, izdelanih v domači zemlji z lastnimi sredstvi. Da se tej industriji zagotovi res nemoteno delovanje in da se pravočasno zaščiti pred požarnimi katastrofami, je naše delovno ljudstvo že samo pristopilo k osnovanju prostovoljnih in industrijskih gasilskih čet. Prvotno so predstavljale te čete zaslonno pomožno ekipo za prvi udar, kmalu za tem pa so se pričele z ozirom na razsežnost podjetja oblikovati prave gasilske čete. Z navodili ministrstva za notranje zadeve in ministrstva za industrijo pa je bil postavljen trden temelj požarne službe v naši industriji. Podrobno so bila izdelana avdila, ki so zajela vse panoge naše industrije in predvidevali vse možnosti požarov.

Da pa bo varnost krajev in podjetij zagotovljena, mora biti delo industrijskih gasilskih čet tesno povezano z delom krajevnih prostovoljnih gasilskih društev, odnosno krajevnimi LO in obratno. Skupen nastop obeh prostovoljnih gasilskih čet more biti uspešen šele tedaj, če je bilo že predhodno tesno sodelovanje med obema vrstama čet, ki more priti najboljše do izraza s skupnimi praktičnimi vajami, teoretičnimi razglabljanji ter predavanji. Lahko smo prepričani, da bo potem skupen nastop v neizogibni popolnosti uspešen. Zato bi bilo brez dvoma napačno, če bi se industrijske gasilske čete popolnoma izolirale od prostovoljnih gasilskih društev. Res je, da sta obe vrsti čet po delovnem okolju in bližini nalog, ki ju čakajo ob požarni nevarnosti, različni, to pa ne more izključevati njihove medsebojne pomoči in skupnega nastopa bodisi pri požaru v industrijskih objektih, bodisi pri požaru v naselju. Če pa naj bo ta skupen nastop res

## Gasilec Vojsk Ivan - udarnik, novator

Poldrugo leto trde borbe za petletko je za nami. Iz novoletne poslanice maršala Tita in iz referatov na V. kongresu Komunistične Partije Jugoslavije je razvidno, da ga je delovno ljudstvo Jugoslavije zaključilo z velikim uspehom, ki nam dokazuje, kako ogromne ustvarjalne sile so se sprostile v pogojih naše ljudske oblasti. Široka iniciativa in novi napori pri premagovanju vsakodnevnih težav dokazujejo politično zrelost in zavest širokih plasti delovnega ljudstva, ki se zaveda, da resnično gradi temelje države, blagostanje in miru — države socializma.

Tudi naše ljudsko gasilstvo je doseglo v zadnjih letih prav lepe uspehe. Gasilske jedinice so se v celoti zavedale reševanja in očitavanja ljudske imovine. S stalno pripravljenostjo za primer požarov so priskočile na pomoč ter s takojšnjim gašenjem in strokovno sposobnostjo rešile milijone ljudskega premoženja.

Gasilci se pa tudi v svojem privatnem življenju, v svojih službah dobro izkažejo, tako, da imamo že nešteto

primerov udarnikov, novatorjev itd. Za vzgled vsem gasilcem ptujskega okraja bi navedel tovariša Vojsk Ivana iz Zagojčih pri Gorišnici. Imenovani je uslužben pri Gradisu, kjer dela daljnovođe v Št. Petru ob Savinji. On je vodil 6 montažnih skupin (3 brigad) ter 3 transportne nakladalne skupine, skupno torej 80 mož, kar presega normo za 60 %. On sam je uveljavil vse svoje skupine za delo, kar še ni bilo izvedeno nikjer, niti tu, niti v inozemstvu. Uvedel je način neprekinjene montaže in s tem dosegel odlične časovne in kvalitete uspehe. Njegov odnos do delavstva je vedno tovariški in dela vedno in povsod z zavestjo, da gre za skupno stvar. Svoje znanje on zelo rad prenaša na druge sodelavce. Kot tak naj nam bo on vsem za vzgled in ga posnemajmo, njemu samemu pa čestitamo k njegovi proglasitvi za udarnika dne 11. junija 1948 in želimo, da bi svoje znanje in svoje sposobnosti uporabljal še nadalje za naše skupne namene — to je zato, da dosežemo čim preje socializem.

## Požarni red in ptujsko cehovstvo

Cehi so bili srednjeveške rokodelske, obrtniške zadrage, ki so polagoma uveljavile svoj vpliv tudi na mestne uprave ter so si končno še pridobile pravico za izvrševanje cehovskega sodstva. Dočim je prej odločala v mestih le patricijska gospoda, so si cehi priborili po dolgih in težkih borbah večji ali manjši delež pri soodločevanju v mestnih zadevah.

Z vsi odločnostjo so zastopali interese srednjega sloja, pri tem pa so svojim članom preskrbeli stalne dohodke in strogo gledali, da so na trg spravili le brezhibne izdelke.

S svojim cehom ali zadrugo so bili v tesni življenjski povezanosti in mu obljubili, da hočejo z njim deliti dobro in slabo. Iz cehovskih zapisov vidimo, da so skrbno podpirali slabotne in bolne, revne in onemogle člane. V Ptujju so imeli celo svojo lastno bolnišnico.

Cehi sicer prvotno niso bili odvisni od magistrata, vendar je nalagalo oblastvo posameznim cehom točno odrejen delokrog za slučaj takratnih pogostih mestnih požarov. Zdi se pa, da se niso preveč branili človekoljubne naloge, saj jim je bila le v korist.

Po požaru leta 1653. je sklical magistrat vse meščanstvo in mu razglasil požarni red, ki je med drugim opozoril ptujske zidarje in tesarje, da morajo biti noč in dan pripravljeni, da bodo lahko nudili takojšnjo pomoč gorečemu mestu na vseh krajih in koncih. Sodarji morajo nemudoma in brez obotavljanja izročiti vse škafe, kajti te posode so za zajemanje vode neobhodno potrebne.

Čeprav je oblastvo izdalo stroge odredbe, da prepreči ali vsaj omili strahovite mestne požare, jih je moralo še od časa do časa izboljševati. Večinoma so se ravnali po požarnih redih glavnega deželnega mesta in jih prilagodili le svojim potrebam. Zato so si več ali manj vsi slični in tudi Ptuj jih je imel več. Nas pa zanima, kakšno vlogo so imeli v njih posamezni cehi.

Deželno oblastvo je ukazalo mestom, naj si natisnejo svoj požarni red. Ptujčani si pač niso mogli privoščiti takšnega luksuza ter so se zadovoljili s pisanim. Po en izvod tega pisanega požarnega reda je prejel vsak meščan, ki ga je moral dobro shraniti, sicer je bil kaznovan z enim tolarjem. Tudi cehi so dobili prepise požarnega reda, kaznovani so pa bili, če se je njihov prepis izgubil, s 3 tolarji.

Vsaakega četrta leta enkrat je bil požarni red prečitan vsem meščanom, in sicer različno s pojasnili. Isto so morali storiti cehi za svoje člane. Če bi tega ne storil magistrat, je moral plačati 6 tolarjev kazni, ceh pa 2 tolarja. Magistratni komisariji, ki so predsedovali cehom, so morali

strogo paziti na to odredbo, sicer so bili kaznovani.

Vsak ceh je moral imeti določeno število gasilskega orodja, n. pr. slamnatih ali usnjatih veder, ki so morala biti zaznamovana s številko ali cehovskim znakom. V nekaterih krajih in cehih pomočnik ni mogel postati mojster, če si ni nabavil gasilskega orodja. Na požarni znak so navadno takoj zaprli cehovska prenočišča, pomočniki in mojstri so morali hiteti po najkrajši poti na že vnaprej določena zbirališča ali kraj požara. Ponekod so obrtniki postavili celo vsak dan požarno stražo, n. pr. zidarji, tesarji in krovci. Posebno vestni gasilci-obrtniki so bili nagrajeni z denarjem.

V mestih, tudi v Ptujju, se je na vladni ukaz ustanovila požarna komisija, v kateri so bili magistratni uradniki, tem pa so bili pridruženi kot strokovnjaki v prvi vrsti zidarji, tesarji, kamnoseki, krovci in dimnikarji. Imeli so nalogo, da nadzorujejo in odstranijo nedostatke pri stavbah, nadzirali pa so tudi gospodarje, če so se ravnali po požarnem redu. Posebno stroge so bile gradbene odredbe za kovače, peke, lončarje, barvarje, milarje in sodarje, ki naj bi sploh izvrševali svojo obrt v predmestjih, in so imeli od magistrata tudi natančna navodila, po katerih so si morali urediti svoje delavnice.

Požarna komisija je večkrat na leto nepričakovano sklicala vse cehovske člane, prešela vse došle, pregledala gasilsko orodje in izpraševala, če so večji gašenja. O uspehih pregleda so morali dostaviti deželnemu oblastvu izčrpno poročilo. Cehovskim starešinam — očetom so raztolmačili, kaj je njihovim članom storiti ob požaru. Na teh sestankih so skupno razmotirali, kako bi čim uspešneje preprečili požare. Umestne predloge so javili magistratu.

Vsi cehovski člani so imeli pri požaru obilo opravka. Dimnikarji, njihovi pomočniki in učenci so pazili na dimnike in ognjišča. Tesarji so v slučaju potrebe razdrli goreče ostreže, krovci pa so rušili strehe. Zidarji so bili s krampi pripravljeni, da so po potrebi podrli zidove. Ključavničarji so pod nadzorstvom z vetrihi odpirali zaklenjena vrata. Mlinarji so navadno napeljali vodo do požarišča. Pri brizgalnah in čebrih so morali biti sodarji s potrebnimi obroči. Ostali obrtniki, ki niso imeli določenega dela, so morali pripeljati gasilno orodje. Požarne lestve so imeli na vesti vrvarji, tesarji, nogavičarji, lončarji, krznarji, strugarji in steklarji. Požarne kavlje so prinašali kolarji, tkalci, kotlarji in barvarji. Zajemanje vode pri vodnjakih so napravili navadno usnjariji, kovinarji, lasničarji, knjigovezi, pisarji in ribiči.

Vsak ceh je vodil natančen seznam svojih članov, ki jih je moral dati za gašenje in za vse določeno zborni mesto. Ptujski usnjarski ceh ima nekaj takih listin.

Dne 12. oktobra 1786 je dostavil ptujski magistrat usnjarskemu cehu požarni red, v katerem jih obvešča, kaj jim je storiti ob požaru ali požarnem znaku in kje naj se zbere s svojim gasilnim orodjem. Izboljšani gasilski red za deželno, knožno mesto Ptuj z dne 10. avgusta 1786 pravi takole:

Ob požaru morajo mesarji s svojimi pomočniki in usnjarji s svojimi brez predhodnega poziva prinesiti požarne lestve, kavlje in vile. Mesarji se zbere pred minoritskim samostanom in pri ordonančni hiši, usnjarji pa pri Breunerjevi in Viedmerjevi hiši. Gasilno orodje Invalidskega doma bo oskrbel tamošnji komendant.

Ob požaru se morajo javiti vsi rokodelci s svojim orodjem, če je to potrebno, ter morajo opravljati svoj posel na poziv požarnih komisarjev z razumom in v slogi. Vsak izmed usnjarjev mora razen tega še prinesiti odejo, da bi z njimi udušili ogenj v dimnikih, ali če bi jih kje drugje rabili, da so pri roki.

Iz požarnega reda je nadalje še razvidno, da je moral usnjarski ceh prinesiti na kraj požara še dve veliki in dve majši lestvi, pekovski pa štiri požarne kavlje, ki so bili shranjeni na raznih krajih v mestu.

Cehovstvo je sredi prejšnjega stoletja popolnoma propadlo, nakar je bilo razpuščeno.

## Gasilska četa v Ormožu

Vse delovno ljudstvo Jugoslavije se z največjim elanom udeležuje udarniškega dela na gradnji raznih cest, novih mest, železnic, zadržnih domov itd. Pri tem delu ne zaostaja tudi gasilska organizacija, katere se je vključila v petletni plan in tako doprinaša velik delež k ustvaritvi petletnega plana in s tem socializma v naši državi.

Pri udarniškem delu bi predvsem omenil gasilsko četo Ormož, katere se je prva odzvala klicu domovine in pričela z udarniškim delom. Kako lepo je bilo videti zjutraj, ko je sirena na gasilskem domu pozvala gasilce na udarniško delo, ko so od vseh strani pričeli prihajati gasilci in tako odšli kot gasilska formacija na udarniško delo, da tako doprinesejo svoj delež pri našem ustvarjalnem poletu delovnih množic. Ta gasilska četa je napravila vsega skupaj že nad 500 udarniških ur, pri čemer ji moramo izreči vsekakor pohvalo. Zeleti bi pa bilo, da bi v tem oziru posemale ormoško četo tudi vse ostale čete. Ravno sedaj v Tednu gasilstva se lahko vsaka gasilska četa izkaže pri udarniškem delu, da tako tudi gasilska organizacija, kot organizacija v sklopu OF dokaže svojo predanost domovini in naši Partiji ter našemu vodstvu s tov. Titom na čelu.

## Prebivalstvo ptujskega okraja

Obiskuj množične sestanke, ki se bodo vršili po vseh KLO-jih in večjih vaseh ter na to opozori še tiste, ki mogoče danes še nimajo interesa za gasilstvo. Zbudi mu veselje do gasilstva in ga povedi s seboj na množični sestanek, kjer bo predavanje o preventivnih merah proti požaru, o zavarovanju pred požari in sploh o zavarovanju poljskih pridelkov, žitnih polj in gozdov, o ravnanju z elektriko in o zavarovanju pred kratkim stikom in povzročitvijo požara z elektriko.

Vsak zaveden član OF, sindikata, Zveze borcev, članica AFŽ, mladinec ali mladinka se bo udeležil tega predavanja, kjer bo dobil navodila, kako se zavarujemo in kako je treba že vnaprej podvzeti vse potrebne ukrepe za očitavanje pred požari. Člani vseh množičnih organizacij, udeležite se v polnem številu tega predavanja!

Okrajno poveljstvo.

Čuvanje našega gozdnega bogastva, naših žitnih polj in imetja državne, zadržne in privatne lastnine, je osnovna naloga naših gasilskih društev v novi demokratični FLRJ